

2024/1500

29.5.2024.

DIREKTIVA (EU) 2024/1500 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 14. svibnja 2024.

o standardima za tijela za jednakost u području jednakog postupanja prema ženama i muškarcima te njihovih jednakih mogućnosti u pitanjima zapošljavanja i rada te o izmjeni direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 157. stavak 3.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Ravnopravnost i nediskriminacija priznaju se kao temeljne vrijednosti Unije u člancima 2. i 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). Člancima 8. i 10. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) predviđa se da Unija promiče ravnopravnost između muškaraca i žena i borbu protiv diskriminacije na temelju spola, u svim njezinim aktivnostima. Povelja Europske unije o temeljnim pravima u člancima 21. i 23. štiti pravo na nediskriminaciju i pravo na ravnopravnost žena i muškaraca. Unija je već donijela nekoliko direktiva radi suzbijanja diskriminacije.
- (2) Svrha je ove Direktive utvrditi minimalne zahtjeve za funkcioniranje tijela za promicanje jednakog postupanja („tijela za jednakost”) kako bi se povećala njihova djelotvornost i zajamčila njihova neovisnost radi bolje primjene načela jednakog postupanja kako proizlazi iz direktiva 2006/54/EZ ⁽³⁾ i 2010/41/EU ⁽⁴⁾ Europskog parlamenta i Vijeća.
- (3) Direktivom 2006/54/EZ zabranjuje se diskriminacija na temelju spola s obzirom na mogućnost zapošljavanja i rada, uključujući napredovanje, i strukovnog osposobljavanja, s obzirom na radne uvjete, uključujući plaću, te s obzirom na sustave strukovnog socijalnog osiguranja.
- (4) Direktivom 2010/41/EU zabranjuje se diskriminacija muškaraca i žena koji su samozaposleni.
- (5) Sud je utvrdio da se područje primjene načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama ne može ograničiti na zabranu diskriminacije na temelju činjenice da je osoba jednog ili drugog spola. S obzirom na njegovu svrhu i prirodu prava koja se njime štite, to se primjenjuje i na diskriminaciju koja proizlazi iz prilagodbe spola osobe ⁽⁵⁾.
- (6) Direktivama 2006/54/EZ i 2010/41/EU od država članica zahtijeva se da imenuju jedno ili više tijela za promicanje jednakog postupanja prema svim osobama bez diskriminacije po osnovama koje su obuhvaćene odgovarajućom direktivom, uključujući analizu, praćenje i potporu. Tim se direktivama od država članica zahtijeva da osiguraju da

⁽¹⁾ SL C 184, 25.5.2023., str. 71.

⁽²⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 10. travnja 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 7. svibnja 2024.

⁽³⁾ Direktiva 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada (SL L 204, 26.7.2006., str. 23.).

⁽⁴⁾ Direktiva 2010/41/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2010. o primjeni načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama koji su samozaposleni i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 86/613/EEZ (SL L 180, 15.7.2010., str. 1.).

⁽⁵⁾ Presuda Suda od 30. travnja 1996., P / S i Cornwall County Council, C-13/94, ECLI:EU:C:1996:170; presuda Suda od 7. siječnja 2004., K. B. / National Health Service Pensions Agency i Secretary of State for Health, C-117/01, ECLI:EU:C:2004:7; presuda Suda od 27. travnja 2006., Sarah Margaret Richards / Secretary of State for Work and Pensions, C-423/04, ECLI:EU:C:2006:256; presuda Suda od 26. lipnja 2018., M.B. / Secretary of State for Work and Pensions, C-451/16, ECLI:EU:C:2018:492.

nadležnosti takvih tijela uključuju pružanje neovisne pomoći žrtvama, provođenje neovisnih istraživanja o diskriminaciji, objavljivanje neovisnih izvješća i davanje preporuka o svim pitanjima koja se odnose na tu diskriminaciju. Njima se od država članica zahtijeva i da osiguraju da zadaće tih tijela uključuju razmjenu informacija s odgovarajućim europskim tijelima, kao što je Europski institut za ravnopravnost spolova.

- (7) Direktivama Vijeća 2000/43/EZ ⁽⁶⁾ i 2004/113/EZ ⁽⁷⁾ isto se tako predviđa imenovanje tijela za jednakost za promicanje, analizu, praćenje i podupiranje jednakog postupanja prema svim osobama bez diskriminacije po osnovama koje su obuhvaćene odgovarajućom direktivom.
- (8) Sve države članice imenovale su tijela za jednakost u skladu s direktivama 2006/54/EZ i 2010/41/EU. Uspostavljen je raznolik sustav tijela za jednakost i zabilježeni su primjeri dobrih praksi. Međutim, mnoga tijela za jednakost nailaze na poteškoće, posebno kada je riječ o resursima, neovisnosti i ovlastima potrebnima za obavljanje njihovih zadaća.
- (9) Direktivama 2006/54/EZ i 2010/41/EU državama članicama daju se široke diskrecijske ovlasti u pogledu strukture i funkcioniranja tijela za jednakost. Zbog toga su se pojavile znatne razlike između tijela za jednakost u državama članicama u pogledu njihovih ovlasti i nadležnosti, njihove strukture, njihovih resursa i njihovog operativnog funkcioniranja. To pak znači da se zaštita od diskriminacije razlikuje od jedne države članice do druge.
- (10) Kako bi tijela za jednakost mogla djelotvorno doprinositi provedbi direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU promicanjem jednakog postupanja, sprečavanjem diskriminacije i pružanjem pomoći u pristupu pravosuđu u cijeloj Uniji svim osobama i skupinama koje su diskriminirane, potrebno je utvrditi minimalne standarde za funkcioniranje tih tijela. Minimalnim standardima utvrđenim u ovoj Direktivi uzima se u obzir Preporuka Komisije (EU) 2018/951 ⁽⁸⁾, a temelje se na nekima od njezinih odredaba i u njoj predloženom pristupu. Usto se temelje i na drugim relevantnim instrumentima, kao što su revidirana Opća preporuka politike br. 2 o tijelima za jednakost koju je donijela Europska komisija protiv rasizma i netolerancije te Pariška načela koja se odnose na status nacionalnih institucija za ljudska prava, a koja su donijeli Ujedinjeni narodi i koja se primjenjuju na nacionalne institucije za ljudska prava.
- (11) Isti minimalni standardi za funkcioniranje tijela za jednakost u vezi s pitanjima obuhvaćenim Direktivom Vijeća 79/7/EEZ ⁽⁹⁾, Direktivom 2000/43/EZ, Direktivom Vijeća 2000/78/EZ ⁽¹⁰⁾ i Direktivom 2004/113/EZ predviđeni su u Direktivi Vijeća (EU) 2024/1499 ⁽¹¹⁾.
- (12) Ova bi se Direktiva trebala primjenjivati na djelovanje tijela za jednakost u vezi s pitanjima obuhvaćenim direktivama 2006/54/EZ i 2010/41/EU. Minimalni zahtjevi utvrđeni u ovoj Direktivi trebali bi se odnositi samo na funkcioniranje tijela za jednakost i njima se ne bi trebalo proširivati materijalno ili osobno područje primjene tih direktiva.
- (13) Ova se Direktiva primjenjuje na tijela za jednakost pri suzbijanju diskriminacije obuhvaćene Direktivom (EU) 2019/1158 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹²⁾ na temelju upućivanja iz članka 15. te direktive na članak 20. Direktive 2006/54/EZ koji se zamjenjuje ovom Direktivom.

⁽⁶⁾ Direktiva Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo (SL L 180, 19.7.2000., str. 22.).

⁽⁷⁾ Direktiva Vijeća 2004/113/EZ od 13. prosinca 2004. o provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga (SL L 373, 21.12.2004., str. 37.).

⁽⁸⁾ Preporuka Komisije (EU) 2018/951 od 22. lipnja 2018. o standardima za tijela za jednakost (SL L 167, 4.7.2018., str. 28.).

⁽⁹⁾ Direktiva Vijeća 79/7/EEZ od 19. prosinca 1978. o postupnoj provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima socijalne sigurnosti (SL L 6, 10.1.1979., str. 24.).

⁽¹⁰⁾ Direktiva Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja (SL L 303, 2.12.2000., str. 16.).

⁽¹¹⁾ Direktiva Vijeća (EU) 2024/1499 od 7. svibnja 2024. o standardima za tijela za jednakost u području jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo, jednakog postupanja u pitanjima zapošljavanja i rada prema osobama bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju, jednakog postupanja prema ženama i muškarcima u pitanjima socijalne sigurnosti te u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga, te o izmjeni direktiva 2000/43/EZ i 2004/113/EZ (SL L, 2024/1499, 29.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj>).

⁽¹²⁾ Direktiva (EU) 2019/1158 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja i pružatelja skrbi i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2010/18/EU (SL L 188, 12.7.2019., str. 79.).

- (14) Direktivu (EU) 2023/970 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹³⁾ trebalo bi smatrati *lex specialis*om u odnosu na Direktivu 2006/54/EZ samo u vezi s pitanjima koja su obuhvaćena tom direktivom. Ovom se Direktivom ne bi trebale dovoditi u pitanje konkretnije odredbe o tijelima za jednakost utvrđene u Direktivi (EU) 2023/970.
- (15) Pri promicanju jednakog postupanja, sprečavanju diskriminacije, prikupljanju podataka o diskriminaciji i pružanju pomoći žrtvama u skladu s ovom Direktivom važno je da tijela za jednakost posebnu pozornost posvete intersekcijskoj diskriminaciji, koja se smatra diskriminacijom na temelju kombinacije spola i bilo koje druge osnove ili osnova za diskriminaciju zaštićenih na temelju direktiva 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ ili 2004/113/EZ.
- (16) Države članice trebale bi imenovati jedno ili više tijela za izvršavanje nadležnosti utvrđenih u ovoj Direktivi. Države članice te nadležnosti mogu podijeliti između nekoliko tijela za jednakost, primjerice tako da sprečavanje diskriminacije, promicanje jednakog postupanja i pružanje pomoći žrtvama diskriminacije povjere jednom tijelu, a funkcije donošenja odluka drugome. Ovom se Direktivom ne bi trebale dovoditi u pitanje nadležnosti inspektorata rada ili drugih provedbenih tijela, kao ni autonomija i uloga socijalnih partnera.
- (17) Tijela za jednakost svoju ulogu mogu djelotvorno ispunjavati samo ako mogu djelovati potpuno neovisno i bez ikakva vanjskog utjecaja. U tu bi svrhu države članice trebale poduzeti niz mjera koje doprinose neovisnosti tijela za jednakost. Tijela za jednakost koja izvršavaju nadležnosti utvrđene u ovoj Direktivi mogu biti dio ministarstva ili drugog organizacijskog subjekta, pod uvjetom da su uspostavljene potrebne zaštitne mjere kako bi se osiguralo obavljanje njihovih zadaća neovisno o političkom, financijskom, vjerskom ili bilo kojem drugom utjecaju. Pri obavljanju svojih zadaća i izvršavanju svojih nadležnosti tijela za jednakost osobito bi trebala zadržati svoju neovisnost u odnosu na bilo kakav vanjski utjecaj, izravan ili neizravan, tako da se suzdrže od traženja ili primanja uputa od bilo koga. U skladu s ciljevima ove Direktive i unutar primjenjivog pravnog okvira tijela za jednakost trebala bi moći upravljati vlastitim financijskim i drugim resursima, među ostalim odabirati vlastito osoblje i upravljati njime, te bi trebala moći određivati vlastite prioritete. Članovi osoblja koji se privremeno ili stalno nalaze na položajima na kojima se donose odluke ili na rukovodećim položajima, kao što su voditelj ili zamjenik voditelja tijela za jednakost i, ako je to primjenjivo, članovi upravnog odbora, trebali bi biti neovisni, kvalificirani za svoj položaj i odabrani transparentnim postupkom. Transparentnost u tom postupku može se, na primjer, osigurati javnim objavljivanjem oglasa za slobodna radna mjesta.
- (18) Države članice trebale bi osigurati da unutarnja struktura tijela za jednakost, kao što su unutarnja organizacija i procesi, omogućuje neovisno i, prema potrebi, nepristrano izvršavanje njihovih različitih nadležnosti tako da uspostave odgovarajuće zaštitne mjere u slučajevima u kojima tijela za jednakost imaju potencijalno proturječne zadaće, posebno kada su neke od tih zadaća usmjerene na potporu žrtvama. Tijela za jednakost trebala bi posebice tijekom provođenja istrage ili ocjenjivanja predmeta djelovati nepristrano, posebno kada tijelo za jednakost ima ovlast za donošenje obvezujućih odluka.
- (19) Ako je tijelo za jednakost dio tijela s više mandata, kao što je pravobranitelj sa širim mandatom ili nacionalna institucija za ljudska prava, unutarnja struktura takvog tijela s više mandata trebala bi jamčiti djelotvorno izvršavanje posebnog mandata u području jednakosti.
- (20) U okviru svojih nacionalnih proračunskih postupaka države članice trebale bi osigurati da tijela za jednakost dobiju dostatna sredstva, uključujući kvalificirano osoblje, odgovarajuće prostore i infrastrukturu za djelotvorno obavljanje svih njihovih zadaća, u razumnom roku ili u roku utvrđenom nacionalnim pravom. Dobivanje tih dostatnih sredstava ključno je za djelotvorno funkcioniranje tijela za jednakost i ispunjavanje njihovih zadaća. Važno je da, u slučajevima u kojima se tijelima za jednakost dodjeljuju nove nadležnosti, države članice osiguraju da ona i dalje imaju financijske i druge resurse koji im omogućuju obavljanje njihovih zadaća i učinkovito izvršavanje njihovih nadležnosti.
- (21) Važno je da raspodjela financijskih resursa ostane stabilna, da se planira na višegodišnjoj osnovi i da tijelima za jednakost omogućuje da pokriju troškove koje može biti teško predvidjeti, primjerice u slučaju povećanja broja pritužaba, sudskih troškova i upotrebe automatiziranih sustava. Ključno je posvetiti pozornost mogućnostima i rizicima koji proizlaze iz upotrebe automatiziranih sustava, uključujući umjetnu inteligenciju. Tijela za jednakost

⁽¹³⁾ Direktiva (EU) 2023/970 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o jačanju primjene načela jednakih plaća muškaraca i žena za jednak rad ili rad jednake vrijednosti putem transparentnosti plaća i mehanizama izvršenja (SL L 132, 17.5.2023., str. 21.).

osobito bi trebala biti opremljena odgovarajućim ljudskim i tehničkim resursima. Tim bi se resursima tijelima za jednakost trebalo omogućiti da, s jedne strane, automatizirane sustave upotrebljavaju u svojem radu, a s druge strane, da ocjenjuju njihovu usklađenost s pravilima o nediskriminaciji. Ako je tijelo za jednakost dio tijela s više mandata, trebalo bi osigurati resurse koji su mu potrebni za izvršavanje njegove ovlasti u području jednakosti.

- (22) Tijela za jednakost, s drugim akterima, kao što su socijalni partneri i organizacije civilnog društva, imaju ključnu ulogu u sprečavanju diskriminacije i promicanju jednakosti. Kako bi se riješili strukturni aspekti diskriminacije i doprinijelo društvenim promjenama, tijela za jednakost trebala bi biti ovlaštena za provođenje aktivnosti za sprečavanje diskriminacije po osnovama i u područjima obuhvaćenima direktivama 2006/54/EZ i 2010/41/EU te za promicanje jednakog postupanja. Takve aktivnosti mogu uključivati razmjenu primjera dobrih praksi, pozitivno djelovanje i osviještenost o jednakosti među javnim i privatnim subjektima te pružanje odgovarajućeg osposobljavanja, informacija, savjeta, smjernica i potpore tim subjektima. Također je ključno da tijela za jednakost komuniciraju s relevantnim dionicima i sudjeluju u javnoj raspravi.
- (23) Osim prevencije, glavna je zadaća tijela za jednakost pružiti pomoć žrtvama diskriminacije. Pojam žrtve trebalo bi tumačiti tako da obuhvaća sve osobe koje smatraju da su doživjele diskriminaciju kako je navedeno u članku 4. Direktive 2006/54/EZ ili članku 4. Direktive 2010/41/EU, bez obzira na, primjerice, njihov socioekonomski status, političko uvjerenje, dob, zdravlje, državljanstvo, boravišni status, jezik, boju kože, razinu pismenosti, rod, rodni identitet, rodno izražavanje ili spolna obilježja. Svaka osoba može biti žrtva diskriminacije na temelju spola i trebala bi od rane faze imati pravo na pomoć tijela za jednakost, neovisno o tome je li diskriminacija utvrđena. Takva bi pomoć uvijek trebala uključivati barem davanje ključnih informacija podnositeljima pritužaba, uključujući informacije o tome hoće li pritužba biti zaključena ili o tome postoje li razlozi za daljnje postupanje, osim ako je pritužba podnesena anonimno. Države članice odgovorne su za definiranje načina na koje bi tijelo za jednakost trebalo obavješćivati podnositelje pritužaba, kao što su rokovi za provedbu postupka ili postupovna jamstva protiv pritužaba koje se ponavljanju ili zlonamjernih pritužbi.
- (24) Kako bi se osiguralo da svaka žrtva može podnijeti pritužbu, trebala bi postojati mogućnost da se pritužbe mogu podnijeti na različite načine. U skladu s Preporukom (EU) 2018/951 podnošenje pritužaba trebalo bi biti moguće na jeziku koji bira podnositelj pritužbe i koji je uobičajen u državi članici u kojoj se nalazi tijelo za jednakost. Kako bi se uklonio jedan od uzroka nedovoljnog prijavljivanja, točnije strah od odmazde, tijela za jednakost trebala bi žrtve obavijestiti o primjenjivim pravilima o povjerljivosti.
- (25) Kako bi se omogućilo brzo, cjenovno pristupačno izvansudsko rješavanje sporova, države članice trebale bi strankama omogućiti da svoje sporove pokušaju riješiti na alternativan način, koji nudi samo tijelo za jednakost ili drugi postojeći nadležni subjekt. Pri odabiru drugog nadležnog subjekta važno je uzeti u obzir subjekte uspostavljene na trajnoj osnovi i osigurati da su osoba ili osobe zadužene za postupak rješavanja spora neovisne, nepristrane i da posjeduju potrebno stručno znanje. Vjerojatnije je da će izvansudsko rješavanje sporova dovesti do uspješnih ishoda ako se to učini uz suglasnost stranaka. Strankama može biti od pomoći i mogućnost da u svakoj fazi alternativnog rješavanja njihova spora mogu zatražiti neovisan savjet ili zastupanje ili pomoć treće strane, kao što su socijalni partneri. Izostanak rješenja, primjerice zbog toga što jedna od stranaka odbija ishod postupka, ne bi trebao spriječiti stranke da pokrenu sudski postupak. Države članice trebale bi modalitete postupka alternativnog rješavanja sporova definirati u skladu s nacionalnim pravom i praksom.
- (26) Ako posumnjaju na moguće kršenje načela jednakog postupanja utvrđenog direktivama 2006/54/EZ i 2010/41/EU, tijela za jednakost trebala bi moći provesti istragu, osobito slijedom pritužbe ili na vlastitu inicijativu.
- (27) Dokazi su ključni za utvrđivanje je li došlo do diskriminacije, a često nisu u posjedu žrtve. Stoga bi tijela za jednakost trebala imati pristup informacijama potrebnima za utvrđivanje je li došlo do diskriminacije i surađivati s drugim nadležnim tijelima, koja mogu uključivati odgovarajuće javne službe, kao što su inspektorati rada ili prosvjetna inspekcija, te socijalne partnere. Države članice trebale bi uspostaviti odgovarajući okvir za izvršavanje te nadležnosti u skladu s nacionalnim pravilima i postupcima. Države članice mogu, u skladu s nacionalnim pravom i praksom, provođenje istraga povjeriti drugom nadležnom tijelu. Kako bi se izbjeglo udvostručavanje procesa, takvo nadležno tijelo trebalo bi tijelu za jednakost na njegov zahtjev dostaviti informacije o rezultatima istrage nakon dovršetka procesa.

- (28) Tijela za jednakost trebala bi moći dokumentirati svoju ocjenu pritužbe na temelju prikupljenih dokaza. Države članice trebale bi utvrditi pravnu prirodu te ocjene, koja može biti neobvezujuće mišljenje ili obvezujuća odluka. I jedno i drugo trebalo bi sadržavati razloge za ocjenu i, prema potrebi, uključivati mjere za ispravljanje svih utvrđenih kršenja načela jednakog postupanja i sprečavanje njihova ponavljanja, vodeći pritom računa o različitoj prirodi mišljenja i odluka. Kako bi se osigurala djelotvornost tijela za jednakost, države članice trebale bi donijeti odgovarajuće mehanizme za daljnje djelovanje na temelju mišljenja i provedbu odluka.
- (29) Kako bi informirala javnost o svojem radu i zakonodavstvu u području jednakosti te zakonodavstvu o nediskriminaciji, tijela za jednakost trebala bi moći objavljivati barem sažetke onih svojih mišljenja i odluka koje smatraju osobito važnima.
- (30) Tijela za jednakost trebala bi imati pravo na sudjelovanje u sudskim postupcima kako bi doprinijela osiguravanju poštovanja načela jednakog postupanja utvrđenog u direktivama 2006/54/EZ i 2010/41/EU. Takvi sudski postupci mogu se odvijati pred sudovima ili ekvivalentnim tijelima koja se bave pitanjima jednakog postupanja i diskriminacije, u skladu s nacionalnim pravom i praksom. Nacionalno pravo i praksa o dopuštenosti tužbi, a posebno bilo koji uvjet legitimnog interesa, ne mogu se primjenjivati na način koji bi mogao ugroziti djelotvornost prava na djelovanje tijela za jednakost. Očekuje se da će ovlasti za provođenje istraga i donošenje odluka te pravo na sudjelovanje u sudskim postupcima koji se na temelju ove Direktive daju tijelima za jednakost olakšati praktičnu provedbu postojećih odredaba Direktive 2006/54/EZ o teretu dokazivanja te direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU o obrani prava. Pod uvjetima predviđenima ovom Direktivom, tijela za jednakost moći će utvrditi činjenice na temelju kojih se može pretpostaviti da je došlo do izravne ili neizravne diskriminacije, čime se ispunjavaju uvjeti iz članka 19. Direktive 2006/54/EZ. Potporom koju pružaju tijela za jednakost na temelju ove Direktive žrtvama će se stoga olakšati pristup pravosuđu. Tijela za jednakost trebala bi moći odabrati predmete za koje žele pokrenuti sudski postupak kako bi se doprinijelo pravilnom tumačenju i primjeni zakonodavstva o jednakom postupanju.
- (31) Ako tijela za jednakost imaju ovlasti za donošenje obvezujućih odluka, trebala bi biti ovlaštena sudjelovati kao stranka u postupcima u vezi s izvršenjem ili sudskim preispitivanjem tih odluka. Tijela za jednakost također bi trebala moći podnositi očitovanja sudovima, na primjer davanjem svojeg stručnog mišljenja, u skladu s nacionalnim pravom i praksom.
- (32) Pravo tijela za jednakost na sudjelovanje u sudskim postupcima može poprimiti različite oblike u različitim nacionalnim pravnim okvirima. Stoga bi države članice u skladu s nacionalnim pravom i praksom trebale odabrati jedan ili više sljedećih načina djelovanja tijela za jednakost: djelovanje u ime jedne ili više žrtava, djelovanje kao potpora jednoj ili više žrtava ili pokretanje sudskih postupaka u svoje ime.
- (33) Tijela za jednakost trebala bi moći djelovati u ime žrtava ili kao potpora žrtvama, uz njihov pristanak kada je to primjenjivo, omogućujući im pristup pravosuđu u slučajevima kada su žrtve obeshrabrene postupovnim i financijskim preprekama ili strahom od viktimizacije, što je čest slučaj. Kada tijela za jednakost djeluju u ime jedne ili više žrtava, ona predstavljaju žrtve pred sudom. Kada tijela za jednakost pružaju potporu jednoj ili više žrtava, ona sudjeluju u sudskim postupcima koje su pokrenule žrtve kako bi potkrijepili zahtjev.
- (34) Određene slučajeve diskriminacije teško je suzbijati jer ne postoji podnositelj pritužbe koji se sam bavi predmetom. U presudi u predmetu C-54/07⁽¹⁴⁾, koji je u svoje ime pokrenulo tijelo za jednakost, Sud je potvrdio da se diskriminacija može utvrditi čak i ako nije identificirana žrtva. Stoga, kako bi se u javnom interesu suzbijala diskriminacija, države članice trebale bi imati mogućnost predvidjeti da tijela za jednakost mogu djelovati u svoje ime u određenim slučajevima diskriminacije, na primjer zbog brojnosti ili ozbiljnosti slučajeva ili zbog potrebe za pravnim pojašnjenjem, a sve od toga bi moglo ukazivati na to da je diskriminacija strukturne ili sustavne prirode. Države članice trebale bi moći, u skladu s nacionalnim pravom i praksom, propisati da se u takvim slučajevima diskriminacije mora identificirati osoba ili subjekt kao tuženik.
- (35) Kako bi se osiguralo poštovanje prava pojedinaca, države članice trebale bi ovlasti tijela za jednakost odrediti odgovarajućim postupovnim jamstvima kako bi se na odgovarajući način zaštitili pravo na povjerljivost te opća načela prava kao što su pravo na pošteno suđenje, pravo na obranu i pravo na sudsko preispitivanje obvezujućih

⁽¹⁴⁾ Presuda Suda od 10. srpnja 2008., *Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding / Firma Feryn NV*, C-54/07, ECLI:EU:C:2008:397.

odluka, uključujući u slučajevima u kojima tijelo za jednakost sudjeluje kao stranka u postupcima ili u ime stranke u postupcima. Na primjer, države članice mogu svjedocima i zviždačima ponuditi povjerljivost kao važan način poticanja prijavljivanja slučajeva diskriminacije.

- (36) Odredbe ove Direktive o pravu tijela za jednakost na sudjelovanje u sudskim postupcima ne mijenjaju prava žrtava ili udruženja, organizacija ili drugih pravnih osoba koje ostvaruju prava žrtava koje, u skladu s kriterijima utvrđenima nacionalnim pravom, imaju legitiman interes osigurati poštovanje direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU, kako je utvrđeno u tim direktivama, među ostalim onda kada su te žrtve, udruženja, organizacije ili druge pravne osobe bili uključeni u sudske ili administrativne postupke ili oboje.
- (37) Djelotvornost rada tijela za jednakost ovisi i o tome da se skupinama izloženima riziku od diskriminacije omogući potpun pristup uslugama tih tijela. U drugom istraživanju Europske unije o manjinama i diskriminaciji koje je provela Agencija Europske unije za temeljna prava 71 % pripadnika etničkih ili imigrantskih manjinskih skupina izjavilo je da ne zna ni za jednu organizaciju koja žrtvama diskriminacije pruža potporu ili savjete. U podupiranju takvog pristupa ključno je da države članice osiguraju da ljudi budu upoznati sa svojim pravima i informirani o postojanju tijela za jednakost i uslugama koje ona pružaju. To je posebno važno za skupine u nepovoljnom položaju i skupine kojima može biti otežan pristup tim informacijama, primjerice zbog njihova nesigurnog ekonomskog statusa, dobi, invaliditeta, razine pismenosti, državljanstva ili boravišnog statusa, ili zbog pomanjkanja pristupa internetskim alatima.
- (38) Svima bi trebalo zajamčiti jednak pristup uslugama i publikacijama tijela za jednakost. U tu svrhu trebalo bi utvrditi i ukloniti potencijalne prepreke pristupu uslugama tijela za jednakost. Usluge bi za podnositelje pritužbi trebale biti besplatne. Države članice također bi, ne dovodeći u pitanje autonomiju regionalnih i lokalnih tijela, trebale osigurati da usluge tijela za jednakost budu dostupne svim potencijalnim žrtvama na njihovu državnom području, primjerice osnivanjem lokalnih ureda, uključujući mobilne urede, upotrebom komunikacijskih alata, organiziranjem lokalnih kampanja, suradnjom s lokalnim izaslanicima ili organizacijama civilnog društva ili putem ugovornih pružatelja usluga.
- (39) Kako bi se osobama s invaliditetom zajamčio pristup svim uslugama i aktivnostima tijela za jednakost, potrebno je osigurati pristupačnost u skladu sa zahtjevima utvrđenima u Direktivi (EU) 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁵⁾ i osigurati razumne prilagodbe u skladu s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom donesenom 13. prosinca 2006. Stoga bi tijela za jednakost trebala osigurati fizičku i digitalnu pristupačnost sprečavanjem i uklanjanjem prepreka na koje osobe s invaliditetom mogu naići u pristupanju uslugama i informacijama tijela za jednakost te osigurati razumne prilagodbe, provodeći potrebne i primjerene izmjene i prilagodbe kada je to potrebno u konkretnom slučaju.
- (40) Omogućivanje tijelima za jednakost da se na dugoročnoj osnovi redovito koordiniraju i surađuju na različitim razinama presudno je za uzajamno učenje, usklađenost i dosljednost te može proširiti doseg i učinak njihova rada. Tijela za jednakost trebala bi u okviru svojih područja nadležnosti surađivati s drugim tijelima za jednakost u istoj državi članici te s javnim i privatnim subjektima na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini te na razini Unije, kao što su mreže tijela za jednakost na razini Unije, organizacije civilnog društva, tijela za zaštitu podataka, socijalni partneri, inspektorati rada i prosvjetne inspekcije, tijela za izvršavanje zakonodavstva, agencije koje su na nacionalnoj razini odgovorne za obranu ljudskih prava, nacionalni zavodi za statistiku, tijela koja upravljaju sredstvima Unije, nacionalne kontaktne točke za Rome, tijela za zaštitu potrošača i nacionalni neovisni mehanizmi za promicanje, zaštitu i praćenje Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom.
- (41) Tijela za jednakost ne mogu ispuniti svoju ulogu stručnjaka za jednako postupanje ni doprinijeti uključivanju rodne osviještenosti ako se s njima ne savjetuje pravodobno tijekom postupka oblikovanja politika o pitanjima koja se odnose na prava i obveze koji proizlaze iz direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU. Stoga bi države članice trebale uspostaviti postupke kako bi osigurale pravodobno savjetovanje te tijelima za jednakost, kada tijela za jednakost to smatraju potrebnim, omogućile da daju preporuke i objavljuju ih dovoljno rano kako bi ih se moglo uzeti u obzir.

⁽¹⁵⁾ Direktiva (EU) 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga (SL L 151, 7.6.2019., str. 70.).

- (42) Podaci o jednakosti ključni su za informiranje javnosti, senzibilizaciju građana, kvantificiranje diskriminacije, utvrđivanje trendova tijekom vremena, dokazivanje postojanja diskriminacije, evaluaciju provedbe zakonodavstva o jednakosti, dokazivanje potrebe za pozitivnim djelovanjem i doprinos donošenju politika utemeljenih na dokazima. Tijela za jednakost mogu doprinijeti razvoju podataka o jednakosti u te svrhe, primjerice organiziranjem okruglih stolova na kojima se okupljaju svi relevantni subjekti. Tijela za jednakost ujedno bi trebala prikupljati i analizirati podatke o vlastitim aktivnostima, trebala bi moći provoditi istraživanja te, u skladu s nacionalnim pravom, trebala bi moći pristupiti statističkim podacima povezanim s pravima i obvezama koji proizlaze iz direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU i koristiti se tim podacima. Osobni podaci koje prikuplja tijelo za jednakost trebali bi se anonimizirati ili, ako to nije moguće, pseudonimizirati.
- (43) Tijela za jednakost trebala bi donijeti program rada u kojem se utvrđuju njihovi prioriteti i buduće aktivnosti, čime bi im se omogućilo da u okviru dugoročnog akcijskog plana osiguraju usklađenost različitih područja svojeg rada tijekom vremena i da riješe sustavna pitanja diskriminacije obuhvaćena njihovom ovlašću.
- (44) Osim objavljivanja godišnjeg izvješća o aktivnostima, tijela za jednakost trebala bi redovito objavljivati izvješće koje uključuje cjelokupnu ocjenu situacije u vezi s diskriminacijom koja je obuhvaćena njihovom ovlašću u državama članicama, kao i druga izvješća o diskriminaciji.
- (45) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu obveza država članica u pogledu izvješćivanja u vezi s funkcioniranjem tijela za jednakost imenovanih na temelju ove Direktive, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za izradu popisa relevantnih pokazatelja na temelju kojih bi se trebali prikupljati podaci. Takvi pokazatelji ne bi trebali biti namijenjeni rangiranju ili izdavanju posebnih preporuka upućenih pojedinačnim državama članicama. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁶⁾.
- (46) Ovom se Direktivom utvrđuju minimalni zahtjevi, čime se državama članicama daje mogućnost uvođenja ili zadržavanja povoljnijih odredaba. Provedba ove Direktive ne bi smjela poslužiti kao opravdanje za nazadovanje u odnosu na situaciju koja trenutačno prevladava u svakoj od država članica.
- (47) Svaka obrada osobnih podataka koju provode tijela za jednakost na temelju ove Direktive trebala bi se provoditi u potpunoj sukladnosti s Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁷⁾. Države članice trebale bi osigurati da zadaće tijela za jednakost budu jasno utvrđene zakonom, u skladu s Uredbom (EU) 2016/679. Tijela za jednakost trebala bi obrađivati osobne podatke samo u mjeri u kojoj je to potrebno za ispunjavanje njihovih zadaća na temelju ove Direktive. Pojedince čiji se osobni podaci obrađuju trebalo bi obavijestiti o pravima koja imaju kao ispitanici, među ostalim o pravnim lijekovima koji su im dostupni na nacionalnoj razini.
- (48) Ako je za ispunjavanje zadaća tijela za jednakost potrebna obrada posebnih kategorija osobnih podataka iz članka 9. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/679, države članice trebale bi također osigurati da se nacionalnim pravom poštuje bit prava na zaštitu podataka i da se njime osiguravaju prikladne i posebne mjere za zaštitu temeljnih prava i interesa ispitanika, u skladu s člankom 9. stavkom 2. točkom (g) Uredbe (EU) 2016/679. Takve bi zaštitne mjere trebale, na primjer, uključivati unutarnje politike i mjere za osiguravanje smanjenja količine podataka, među ostalim anonimizacijom osobnih podataka, kada je to moguće, za pseudonimizaciju i šifriranje osobnih podataka, za sprečavanje neovlaštenog pristupa i prijenosa osobnih podataka te za osiguravanje da se osobni podaci ne obrađuju dulje nego što je potrebno za svrhe u koje se obrađuju.
- (49) Ovom se Direktivom nadograđuju pravila utvrđena u direktivama 2006/54/EZ i 2010/41/EU uvođenjem strožih standarda za funkcioniranje tijela za jednakost. Stoga bi trebalo brisati odredbe o tijelima za jednakost iz direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU.

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

- (50) Cilj je ove Direktive osigurati da tijela za jednakost funkcioniraju u skladu s minimalnim standardima kako bi se povećala njihova djelotvornost i zajamčila njihova neovisnost u cilju jačanja primjene načela jednakog postupanja. S obzirom na to da cilj ove Direktive ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog njihova opsega ili učinaka oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva, koja je ograničena na utvrđivanje minimalnih standarda, ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (51) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 42. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁸⁾ te je on dao mišljenje 2. veljače 2023. ⁽¹⁹⁾,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1

Svrha, predmet i područje primjene

1. Ovom se Direktivom utvrđuju minimalni zahtjevi za funkcioniranje tijela za jednakost kako bi se povećala njihova djelotvornost i zajamčila njihova neovisnost radi bolje primjene načela jednakog postupanja kako proizlazi iz direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU.
2. Obveze država članica i zadaće tijela za jednakost na temelju ove Direktive obuhvaćaju prava i obveze koji proizlaze iz direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU.
3. Ovom Direktivom ne dovode se u pitanje konkretnije odredbe sadržane u Direktivi (EU) 2023/970.

Članak 2.

Imenovanje tijela za jednakost

1. Države članice imenuju jedno ili više tijela („tijela za jednakost”) za izvršavanje nadležnosti utvrđenih u ovoj Direktivi.
2. Ovom Direktivom ne dovode se u pitanje nadležnosti inspektorata rada ili drugih provedbenih tijela ni prava i ovlasti socijalnih partnera u skladu s nacionalnim pravom i praksom, među ostalim u pogledu kolektivnih ugovora, te zastupanja i obrane u sudskim postupcima.

Članak 3.

Neovisnost

1. Države članice poduzimaju mjere kako bi osigurale da su tijela za jednakost neovisna i slobodna od vanjskog utjecaja te da u obavljanju svojih zadaća i izvršavanju svojih nadležnosti ne traže niti primaju upute od vlade ili bilo kojeg drugog javnog ili privatnog subjekta. U skladu s ciljevima ove Direktive i unutar primjenjivog pravnog okvira tijela za jednakost moraju biti sposobna upravljati vlastitim financijskim i drugim resursima te donositi vlastite odluke u pogledu svoje unutarnje strukture, odgovornosti, osoblja i organizacijskih pitanja.
2. Države članice predviđaju transparentne postupke u pogledu odabira, imenovanja, opoziva i mogućih sukoba interesa osoblja tijela za jednakost koje se nalazi na položajima na kojima se donose odluke ili na rukovodećim položajima i, ako je to primjenjivo, članova upravnog odbora kako bi se zajamčila njihova stručnost i neovisnost.
3. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost uspostave unutarnju strukturu kojom se jamči neovisno i, prema potrebi, nepristrano izvršavanje njihovih nadležnosti.
4. Države članice osiguravaju da unutarnja struktura tijela s više mandata jamči djelotvorno izvršavanje mandata u području jednakosti.

⁽¹⁸⁾ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

⁽¹⁹⁾ SL C 64, 21.2.2023., str. 46.

Članak 4.**Resursi**

Države članice u skladu sa svojim nacionalnim proračunskim postupcima osiguravaju da svako tijelo za jednakost ima ljudske, tehničke i financijske resurse koji su mu potrebni za djelotvorno obavljanje svih zadaća i izvršavanje svih nadležnosti na temeljima utvrđenima i u područjima obuhvaćenima direktivama 2006/54/EZ i 2010/41/EU, među ostalim ako su tijela za jednakost dio tijela s više mandata.

Članak 5.**Podizanje osviještenosti, sprečavanje i promicanje**

1. Države članice donose odgovarajuće mjere, na primjer strategije, za podizanje razine javne osviještenosti na cijelom svojem državnom području, posvećujući posebnu pozornost pojedincima i skupinama izloženima riziku od diskriminacije, o pravima iz direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU te o postojanju tijela za jednakost i njihovim uslugama.

2. Države članice osiguravaju da su tijela za jednakost ovlaštena za provođenje aktivnosti za sprečavanje diskriminacije i za promicanje jednakog postupanja kako proizlazi iz direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU. Takve aktivnosti mogu, među ostalim, uključivati promicanje pozitivnog djelovanja i uključivanja rodne osviještenosti među javnim i privatnim subjektima te pružanje odgovarajućeg osposobljavanja, savjeta i potpore tim subjektima, sudjelovanje u javnoj raspravi, komunikaciju s relevantnim dionicima, uključujući socijalne partnere, te promicanje razmjene dobrih praksi. U obavljanju takvih aktivnosti tijela za jednakost mogu uzeti u obzir poseban nepovoljni položaj koji proizlazi iz interseksijske diskriminacije, koja se smatra diskriminacijom na temelju kombinacije spola i jedne ili više osnova zaštićenih na temelju direktiva 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ ili 2004/113/EZ.

3. Države članice i tijela za jednakost uzimaju u obzir komunikacijske alate i formate primjerene za svaku od ciljnih skupina. Posebnu pozornost posvećuju skupinama kojima pristup informacijama može biti otežan, primjerice zbog njihova nesigurnog ekonomskog statusa, dobi, invaliditeta, razine pismenosti, državljanstva ili boravišnog statusa, ili zbog pomanjkanja pristupa internetskim alatima.

Članak 6.**Pomoć žrtvama**

1. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost mogu pružiti pomoć žrtvama kako je utvrđeno u stavcima od 2. do 4.

Za potrebe ove Direktive pojam „žrtve” znači sve osobe, bez obzira na, primjerice, njihov socioekonomski status, političko uvjerenje, dob, zdravlje, državljanstvo, boravišni status, jezik, boju kože, razinu pismenosti, rod, rodni identitet, rodno izražavanje ili spolna obilježja, koje smatraju da su doživjele diskriminaciju u smislu članka 4. Direktive 2006/54/EZ ili članka 4. Direktive 2010/41/EU.

2. Tijela za jednakost moraju biti sposobna primiti pritužbe na diskriminaciju.

3. Tijela za jednakost pomažu žrtvama, u početku tako što ih informiraju o sljedećem:

(a) pravnom okviru, što uključuje savjete usmjerene na njihovu konkretnu situaciju;

(b) uslugama koje nude i povezanim postupovnim aspektima;

(c) dostupnim pravnim lijekovima, među ostalim o mogućnosti pokretanja sudskog postupka;

(d) primjenjivim pravilima u pogledu povjerljivosti i zaštiti osobnih podataka; i

(e) mogućnosti dobivanja psihološke ili druge relevantne potpore od drugih tijela ili organizacija.

4. Tijela za jednakost u razumnom roku obavješćuju podnositelja pritužbe o tome hoće li pritužba biti zaključena ili postoje temelji za daljnje postupanje.

Članak 7.

Alternativno rješavanje sporova

Tijela za jednakost moraju biti sposobna strankama ponuditi mogućnost alternativnog rješavanja sporova. Taj postupak može voditi samo tijelo za jednakost ili drugi nadležni subjekt, u skladu s nacionalnim pravom i praksom, a u potonjem slučaju tijelo za jednakost može podnositi očitovanja tom subjektu. Takvo alternativno rješavanje sporova može biti u različitim oblicima, kao što su posredovanje ili mirenje, u skladu s nacionalnim pravom i praksom. Izostanak rješenja ne isključuje pravo stranaka na pokretanje sudskog postupka. Države članice osiguravaju dovoljan rok zastare kako bi se strankama u sporu zajamčio pristup sudu, na primjer suspenzijom roka zastare dok stranke sudjeluju u postupku alternativnog rješavanja spora.

Članak 8.

Istrage

1. Države članice osiguravaju da su tijela za jednakost ovlaštena za provođenje istraga kako bi utvrdila je li došlo do kršenja načela jednakog postupanja utvrđenog u direktivama 2006/54/EZ i 2010/41/EU.

2. Države članice osiguravaju okvir za provođenje istraga koji tijelima za jednakost omogućuje utvrđivanje činjenica. Tim se okvirom tijelima za jednakost prije svega daju djelotvorna prava na pristup informacijama i dokumentima potrebnima kako bi se utvrdilo je li došlo do diskriminacije. Njime se ujedno predviđaju odgovarajući mehanizmi za suradnju tijela za jednakost s relevantnim javnim tijelima u tu svrhu.

3. Države članice također mogu drugom nadležnom tijelu povjeriti ovlasti iz stavaka 1. i 2., u skladu s nacionalnim pravom i praksom. Kada takvo nadležno tijelo dovrši svoju istragu, ono tijelu za jednakost na njegov zahtjev dostavlja informacije o rezultatima te istrage.

4. Države članice mogu predvidjeti da se istrage na temelju stavka 1. ovog članka i članka 9. ne pokreću niti ne nastavljaju dok su u tijeku sudski postupci o istom predmetu.

Članak 9.

Mišljenja i odluke

1. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost imaju ovlasti za dokumentiranje i dostavu svoje ocjene predmeta, uključujući utvrđivanje činjenica i obrazloženi zaključak o postojanju diskriminacije. Države članice utvrđuju hoće li ta ocjena imati oblik neobvezujućeg mišljenja ili obvezujuće odluke.

2. Neobvezujuća mišljenja i obvezujuće odluke prema potrebi uključuju posebne mjere za ispravljanje utvrđenog kršenja načela jednakog postupanja i sprečavanje njegova ponavljanja. Države članice uspostavljaju odgovarajuće mehanizme za daljnje djelovanje na temelju neobvezujućih mišljenja, kao što je obveza pružanja povratnih informacija, i za provedbu obvezujućih odluka.

3. Tijela za jednakost objavljuju barem sažetak onih svojih mišljenja i odluka koje smatraju osobito važnima.

Članak 10.

Sudski postupak

1. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost imaju pravo sudjelovati u sudskim postupcima u građanskopravnim i upravnoopravnim stvarima koje se odnose na provedbu načela jednakog postupanja utvrđenog u direktivama 2006/54/EZ i 2010/41/EU kako je utvrđeno u stavcima od 2. do 4. ovog članka, u skladu s nacionalnim pravom i praksom o dopuštenosti tužbi, što obuhvaća sva pravila o obvezi dobivanja pristanka žrtve.

2. Pravo tijela za jednakost na sudjelovanje u sudskim postupcima uključuje pravo na podnošenje očitovanja sudu, u skladu s nacionalnim pravom i praksom.
3. Pravo tijela za jednakost na sudjelovanje u sudskim postupcima također uključuje barem jedno od navedenog:
 - (a) pravo na pokretanje sudskog postupka u ime jedne ili više žrtava;
 - (b) pravo na sudjelovanje u sudskim postupcima kao potpora jednoj ili više žrtava; ili
 - (c) pravo na pokretanje sudskog postupka u svoje ime kako bi obranilo javni interes.
4. Pravo tijela za jednakost na sudjelovanje u sudskim postupcima uključuje pravo da sudjeluje kao stranka u postupcima izvršenja ili sudskog preispitivanja obvezujućih odluka, ako su tijela za jednakost ovlaštena donositi takve odluke na temelju članka 9. stavka 1.

Članak 11.

Postupovna jamstva

Države članice osiguravaju da su u postupcima iz članaka od 6. do 10. zaštićena prava uključenih fizičkih i pravnih osoba na obranu. Obvezujuće odluke iz članka 9. podliježu sudskom preispitivanju u skladu s nacionalnim pravom.

Članak 12.

Jednak pristup

1. Države članice svima jamče jednak pristup uslugama i publikacijama tijela za jednakost.
2. Tijela za jednakost jamče nepostojanje prepreka podnošenju pritužaba, na primjer tako da pritužbe mogu primati usmeno, u pisanom obliku i putem interneta.
3. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost svoje usluge podnositeljima pritužaba pružaju besplatno na cijelom njihovu državnom području, uključujući ruralna i udaljena područja.

Članak 13.

Pristupačnost i razumne prilagodbe za osobe s invaliditetom

Države članice osiguravaju pristupačnost i razumne prilagodbe za osobe s invaliditetom kako bi im se zajamčio jednak pristup svim uslugama i aktivnostima tijela za jednakost, uključujući pomoć žrtvama, rješavanje pritužaba, alternativno rješavanje sporova, informacije i publikacije te aktivnosti sprečavanja, promicanja i informiranja javnosti.

Članak 14.

Suradnja

Države članice osiguravaju da tijela za jednakost u okviru svojih područja nadležnosti imaju uspostavljene odgovarajuće mehanizme za suradnju s drugim tijelima za jednakost u istoj državi članici te s relevantnim javnim i privatnim subjektima, uključujući inspektorate rada, socijalne partnere i organizacije civilnog društva, na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te u drugim državama članicama, na razini Unije i na međunarodnoj razini.

Članak 15.

Savjetovanje

Države članice uspostavljaju postupke kojima se osigurava da se vlade i druga relevantna javna tijela savjetuju s tijelima za jednakost o zakonodavstvu, politikama, postupku i programima povezanim s pravima i obvezama koji proizlaze iz direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU.

Države članice osiguravaju da tijela za jednakost imaju pravo davati preporuke o tim pitanjima, objavljivati preporuke i tražiti daljnje djelovanje u odnosu na takve preporuke.

Članak 16.**Prikupljanje podataka i pristup podacima o jednakosti**

1. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost prikupljaju podatke o svojim aktivnostima radi izrade izvješća iz članka 17. točaka (b) i (c).

Prikupljene podatke tijela za jednakost raščlanjuju prema temeljima i područjima obuhvaćenima direktivama 2006/54/EZ i 2010/41/EU, a u skladu s pokazateljima iz članka 18. ove Direktive. Svi se prikupljeni osobni podaci anonimiziraju ili, ako to nije moguće, pseudonimiziraju.

2. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost mogu provoditi neovisna istraživanja o diskriminaciji.

3. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost mogu pristupiti statističkim podacima koji se odnose na prava i obveze koji proizlaze iz direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU, u skladu s nacionalnim pravom, ako tijela za jednakost smatraju da su takvi statistički podaci potrebni za opću ocjenu situacije u vezi s diskriminacijom u državi članici te za sastavljanje izvješća iz članka 17. točke (c) ove Direktive.

4. Države članice tijelima za jednakost dopuštaju da javnim i privatnim subjektima, uključujući javna tijela, socijalne partnere, poduzeća i organizacije civilnog društva, daju preporuke o tome koje podatke treba prikupljati u vezi s pravima i obvezama koji proizlaze iz direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU. Države članice tijelima za jednakost također mogu omogućiti da imaju koordinacijsku ulogu u prikupljanju podataka o jednakosti.

Članak 17.**Izvješća i strateško planiranje**

Države članice osiguravaju da tijela za jednakost:

- (a) donesu program rada u kojem se utvrđuju njihovi prioriteti i buduće aktivnosti;
- (b) izrađuju i stavljaju na raspolaganje javnosti godišnja izvješća o radu, uključujući svoj godišnji proračun, osoblje i financijsko izvještavanje; i
- (c) najmanje svake četiri godine objavljuju jedno ili više izvješća s preporukama o stanju u vezi s jednakim postupanjem i diskriminacijom, uključujući moguća strukturna pitanja, u svojoj državi članici.

Članak 18.**Praćenje i izvješćivanje**

1. Komisija do 19. lipnja 2026. provedbenim aktom utvrđuje popis zajedničkih pokazatelja o funkcioniranju tijela za jednakost imenovanih na temelju ove Direktive. Pri pripremi pokazatelja Komisija može zatražiti savjet Agencije Europske unije za temeljna prava i Europskog instituta za ravnopravnost spolova te mreža tijela za jednakost na razini Unije. Ti pokazatelji obuhvaćaju ljudske, tehničke i financijske resurse, neovisno funkcioniranje, pristupačnost i djelotvornost tijela za jednakost, kao i promjene u njihovu mandatu, ovlastima ili strukturi, čime se osiguravaju usporedivost, objektivnost i pouzdanost podataka prikupljenih na nacionalnoj razini. Pokazatelji nisu namijenjeni rangiranju ili izdavanju posebnih preporuka za pojedinačne države članice.

Provedbeni akt donosi se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22. stavka 2.

2. Do 19. lipnja 2031. i svakih pet godina nakon toga države članice Komisiji dostavljaju sve relevantne informacije o primjeni ove Direktive. Takve informacije uključuju barem podatke o funkcioniranju tijela za jednakost i uzimaju u obzir izvješća koja su sastavila tijela za jednakost na temelju članka 17. točaka (b) i (c).

3. Komisija sastavlja izvješće o primjeni i praktičnim učincima ove Direktive na temelju informacija iz stavka 2. i dodatnih relevantnih podataka koje su na nacionalnoj razini i na razini Unije prikupili Agencija Europske unije za temeljna prava i Europski institut za ravnopravnost spolova, konkretno od tijela za jednakost, mreža tijela za jednakost na razini Unije kao što je Equinet, organizacija civilnog društva ili drugih dionika. Izvješće se odnosi na neovisno funkcioniranje i djelotvornost tijela za jednakost u državama članicama na temelju pokazatelja utvrđenih u skladu sa stavkom 1.

Članak 19.**Dijalog o funkcioniranju tijela za jednakost**

1. U kontekstu provedbe praćenja i izvješćivanja iz članka 18. te kako bi se poboljšao dijalog među institucijama Unije i osigurala veća transparentnost, Europski parlament može svake godine pozvati Komisiju na raspravu o pitanjima iz tog članka koja se odnose na funkcioniranje tijela za jednakost imenovanih na temelju ove Direktive.
2. Europski parlament svoja stajališta o pitanjima iz članka 18. može izraziti u rezolucijama.
3. Komisija prema potrebi uzima u obzir sve elemente koji proizlaze iz stajališta izraženih u okviru dijaloga koji se odvija u skladu s ovim člankom, uključujući bilo koju rezoluciju Europskog parlamenta u odnosu na pitanja iz članka 18., također pri preispitivanju primjene ove Direktive.

Članak 20.**Minimalni zahtjevi**

1. Države članice mogu uvesti ili zadržati odredbe koje su povoljnije od minimalnih zahtjeva utvrđenih u ovoj Direktivi.
2. Provedba ove Direktive ni u kojim okolnostima ne predstavlja osnovu za smanjenje razine zaštite od diskriminacije koju države članice već pružaju u pitanjima obuhvaćenima direktivama 2006/54/EZ i 2010/41/EU.

Članak 21.**Obrada osobnih podataka**

1. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost mogu prikupljati i obrađivati osobne podatke samo ako je to potrebno za izvršavanje zadaće na temelju ove Direktive.
2. Države članice osiguravaju da se pri obradi posebnih kategorija osobnih podataka iz članka 9. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/679 uspostave prikladne i posebne mjere za zaštitu temeljnih prava i interesa ispitanika.

Članak 22.**Postupak odbora**

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 23.**Izmjene direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU**

Članak 20. Direktive 2006/54/EZ i članak 11. Direktive 2010/41/EU brišu se.

Upućivanja na tijela za promicanje jednakog postupanja iz tih članaka smatraju se upućivanjima na tijela za jednakost iz članka 2. stavka 1. ove Direktive.

Članak 24.**Prenošenje**

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do 19. lipnja 2026. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 25.**Stupanje na snagu**

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 23. primjenjuje se od 19. lipnja 2026.

Članak 26.**Adresati**

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 14. svibnja 2024.

Za Europski parlament

Predsjednica

R. METSOLA

Za Vijeće

Predsjednica

H. LAHBIB